

[Energiministeren]

sieringen af de kommende års store aktiviteter. Det er en væsentlig baggrund for, at regeringen ikke kan løsrive forbindelsen mellem muligheden for at påvirke selskabets beslutninger og ansvaret.

(Kort bemærkning).

Poul Nielson (S):

Det skal nok passe, at det hele ikke skal over ministerens skrivebord, men det fremgår af afslutningen på de generelle bemærkninger til lovforslaget, at der er en del andre skriveborde, hvis indretning og udvidelse er under overvejelse netop med henblik på at kunne tage den større arbejdsmængde, der følger af en øget direkte statsstyring, som der lægges op til.

§ 8 en gang til. Realiteten i den er, at man ønsker at skaffe sig adgang til – ud over det, kulbrinteskatten allerede giver – at tage penge, når der overhovedet kommer penge i daterselskabet. Det mener jeg er det samme som at spænde ben for selskabets og koncernens mulige fremtidsudvikling, og det er det, der er sigtet med det.

Energiministeren (Enggaard):

Jeg tror, vi eventuelt skal fortsætte denne diskussion i forbindelse med udvalgsarbejdet, men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at kulbrintebeskatningen, som hr. Poul Nielson fremhæver som en mulighed, samfundet har for at kunne trække et sådant overskud ud, jo forudsætter, at der ikke i forbindelse med efterforskning eller indvinding anvendes midler, idet disse som bekendt modregnes i forbindelse med kulbrintebeskatningen.

Så hvis man tænker sig – og det kan jeg forstå på hr. Poul Nielsons forskellige udtalelser – at overskuddet fra olierøret kunne anvendes i forbindelse med efterforskning og indvindingsaktivitet, så ville der netop ikke komme nogen kulbrintebeskatning fri til samfundet.

Annelise Gottfredsen (KF):

Jeg synes godt, jeg for fuldstændighedens skyld vil gøre opmærksom på, at jeg ikke fik svar fra hr. Poul Nielson på, om hans udtalelser om olieafgiften var for egen regning, eller om den socialdemokratiske gruppe bakkede op.

(Kort bemærkning).

Poul Nielson (S):

Det skyldes alene, at jeg har ladet mig distrahere af den dagsorden, vi har her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det energipolitiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 87:

Forslag til lov om Dansk Olie & Naturgas A/S.

Af Lone Dybkjær (RV) m.fl.

(Fremsat 14/12 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Energiministeren (Enggaard):

Jeg vil gerne første anerkende den interesse, som forslagsstillerne har vist ved at udarbejde deres eget lovforslag, og give udtryk for, at jeg deler forslagsstillernes opfattelse at, at der her er tale om et væsentligt lovgivningsanliggende, som kræver en indgående behandling her i tinget. Det er også mit håb, at den åbne holdning til spørgsmålet, som forslagsstillerne har tilkendegivet i forbindelse med lovforslagets fremsættelse, fortsat vil kunne være til stede, sådan at den kommende udvalgsbehandling af de to forslag, der er fremsat, vil kunne få et godt og sagligt forløb.

Det er min opfattelse, at der næppe består de store forskelle mellem regeringens og forslagsstillernes intentioner med hensyn til at opnå parlamentarisk indseende med D.O.N.G. på en hensigtsmæssig måde. Der må også siges at være en fælles forståelse af

[Energiministeren]

det ønskelige i at bevare virksomheden som et handledygtigt kommercielt foretagende. Begge forslag bygger derfor på, som vi allerede har været inde på det i den foregående debat, at virksomheden fortsætter som aktieselskab med de sædvanlige ledelses- og ansvarsprincipper. Forskellen kommer ind ved valget af de midler, der skal sikre, at formålene bliver nået. De ordninger, som de to lovforslag anviser for den parlamentariske kontrol, er således en hel del afvigende.

Regeringen finder det foreliggende lovforslags ordning betænkelig i flere henseender.

For det første savner vi nok den klarhed, som har været en af de væsentligste begrundelser for at gennemføre en lovgivning for selskabet.

Dernæst synes lovforslaget ikke tilstrækkeligt at tilgodese, at folketinget eller det udvalg, som vi drøftede for lidt siden, selv får forelagt dispositioner – såsom påbegyndelse af nye former for virksomhed – som der efter regeringens opfattelse bør ske en egentlig parlamentarisk stillingtagen til.

For det tredje vil det foreslåede repræsentantskab med de meget vidtgående funktioner, der tillægges det efter lovforslaget, føre til en vanskelig opgavefordeling mellem folketinget, ministeren og selskabet. Derved indskrænkes ministerens beføjelser over for selskabets ledelse og således hans parlamentariske ansvar, uden at det overføres til andre. Jeg synes, det er særdeles tvivlsomt, om folketinget får lejlighed til at give de nødvendige politiske retningslinjer for selskabets udvikling, ligesom det også forekommer usikkert, hvem der er ansvarlig for efterlevelsen heraf.

Når man vurderer disse spørgsmål, tror jeg, det er meget vigtigt, at man gør sig klart, at der er tale om et selskab med både omfattende og komplicerede aktiviteter. Selskabet sidder inde med væsentlige ressourcer og handlemuligheder, som gør styringsopgaverne anderledes og vanskeligere end i andre tilfælde. Såfremt der ikke skabes klarhed over, hvem der fastlægger de overordnede mål for selskabet, og hvem der påser, at retningslinjerne følges, vil selskabet i realiteten selv komme til at bestemme sin udvikling.

Jeg kan tilslutte mig forslagsstillernes opfattelse af, at ministeren som aktionær ikke skal være bemyndiget til at træffe store og vidtgående beslutninger for selskabets virk-

somhed uden videre. Sådanne dispositioner må efter regeringens opfattelse være undergivet en parlamentarisk stillingtagen, sådan som der nærmere er redegjort for i regeringens lovforslag. Gennem den orientering, ministeren på den måde giver folketinget, bl.a. gennem redegørelsen for den fremtidige virksomhed, vil der ske en politisk, principiel afklaring om selskabets forhold, som den ansvarlige minister vil føle sig bundet af. Jeg tror derfor ikke, at der vil være behov for yderligere indseende med, hvorledes ministeren udøver sine bemyndigelser som aktionær.

Jeg tror, det kan være en farlig tanke at give en i princippet uafhængig tredjeinstans – det er repræsentantskabet, jeg her tænker på – en sådan indflydelse, som lovforslaget synes at indebære. Både ministerens og folketingets indflydelse vil meget let kunne svækkes, og det er efter min mening højst usikkert, om repræsentantskabet kan varetage de væsentlige funktioner, som er tiltænkt det.

Jeg vil ikke afvise, at det kan være hensigtsmæssigt at skabe en ny kontaktflade mellem selskabet og samfundet, men det må efter min mening have en anden karakter af mere formidlende art uden at gribe ind i den sædvanlige parlamentariske ordning.

Det er regeringens opfattelse, at de politiske retningslinjer må udformes i folketinget og formidles til selskabet af ministeren – under sædvanligt parlamentarisk ansvar – med de beføjelser, som tilkommer ham som aktionær. Herved vil være skabt den nødvendige klarhed og sikkerhed i styringen af selskabet.

Det radikale lovforslag splitter efter regeringens opfattelse de samme opgaver op på flere forskellige instanser med konkurrerende myndighed. Derved kan der let opstå tvivl og modsætninger med den konsekvens, at selskabet enten råder selv eller – og det er lige så uheldigt – blokeres som følge af politiske forhold.

Jeg kan endelig ikke se, at det problem, vi drøftede under den foregående behandling vedrørende olierørsafgiften, er tilgodeset i forbindelse med det radikale forslag.

Jeg vil gerne udtrykke håbet om en saglig udvalgsbehandling. Jeg vil naturligvis redegøre for en række af de mere teknisk betonedede problemer og ubelyste sider af lovforslaget, som jeg finder der er, men her ved denne førstebehandling tror jeg det vil være rig-

[Energiministeren]

tigt at fastholde kun de mest principielle synspunkter.

Jeg tror, det er vigtigt at erindre sig, at der såvel i hensigten bag dette lovforslag som i alle de synspunkter, der fra mange partiers side har været lagt frem i de seneste år, har været overensstemmelse også med regeringens hensigt om at klarlægge det parlamentariske ansvar, og jeg skal gerne bidrage mit til, at vi i det kommende udvalgsarbejde vil være i stand til ved en formentlig fælles behandling af de to lovforslag at finde et godt resultat.

Men selve lovforslaget her må regeringen altså tage afstand fra.

Poul Nielson (S):

Hvis regeringen havde taget en anden stilling til det radikale lovforslag, havde det været muligt, sådan som fru Lone Dybkjær udtrykker håbet om, at få et bredt flertal bag en lovgivning om D.O.N.G. Vi kan i det store og hele fra socialdemokratiets side støtte den tankegang og også det forslag, de radikale har fremsat her.

Jeg synes, energiministeren tager fejl i sin karakteristik af repræsentantskabet, netop fordi det er fremhævet i det radikale lovforslag, at det er et repræsentantskab inden for de rammer, der allerede i forvejen i aktieselskabsloven er angivet for et repræsentantskabs virksomhed og rolle i det hele taget. Jeg forstår ikke, hvorfor det skal være nødvendigt med den misforståelse.

Man kan diskutere, om kombinationen af såvel et repræsentantskab som en repræsentation i bestyrelsen går for langt med hensyn til – om man så må sige – at reducere ministerens mulighed for uhindret at levere varen. Sådan som det er lavet her, vil vi kunne acceptere det, men hvis de radikale ønsker at reducere omfanget af repræsentationen i bestyrelsen, vil vi være åbne over for at drøfte det med de radikale, netop fordi der har været indvendt, at det ansvar, man kan gøre gældende over for ministeren, måske bliver lidt begrænset, hvis ministeren ikke med sikkerhed formelt kan siges altid at kunne få sin vilje i bestyrelsen.

Nu er det imidlertid sådan også efter det radikale forslag, at man må gå ud fra, at nogle af de ikke af ministeren valgte også politisk set vil være på linje med ministeren.

Ellers sad ministeren jo ikke, hvor han sidder som minister. Det er jo også parlamentarisk betinget, hvordan den repræsentation vil komme til at se ud. At regne dem alle sammen til sine ikke-venner i bestyrelsen, mener jeg er en unødvendig – det er nr. 2 – fejl i den kalkule.

Som sagt: vi vil kunne gå positivt ind i det her, og vi mener, at der burde være grundlag for hurtigt at kunne få vedtaget dette lovforslag. Det er en illusion, at man ved en lovgivning skulle kunne fjerne alle de spørgsmål, der i øvrigt kan og skal diskuteres og debatteres hele tiden, men præcis de ting, der har været kritiseret med hensyn til indsigten og rollerne osv., er rimeligt ordnet med de radikales forslag.

Det ligger også tæt op ad det, vi drøftede sidste forår med det radikale venstre og med kristeligt folkeparti. Fordelen ved dette forslag er, at vi ved, at ikke bare de radikale og altså også socialdemokratiet går ind for det, men vi ved også fra, hvad der offentligt er blevet tilkendegivet sidste forår, at kristeligt folkeparti er enig i dette forslag. Vi går ud fra, at man mente, hvad man sagde sidste forår, og der er intet nyt. Vi har en anden regering nu, men vi ved, hvad kristeligt folkeparti mener om denne sag. Så jeg mener, at flertallet skulle kunne blive både tilstedeværende og rimelig bredt. Men det kan kun blive helt bredt, hvis regeringen også stemmer for det radikale forslag.

Annelise Gottfredsen (KF):

Om de generelle problemer, som er blevet drøftet i forbindelse med det foregående lovforslag, skal jeg naturligvis ikke tage debatten op igen, og jeg kan da også henvise til ministerens udtalelser om de radikales lovforslag, som jeg kan tilslutte mig.

Jeg kan konstatere, som ministeren også har gjort, at målene er de samme, som vi har, og som regeringen kommer med i sit oplæg, men at midlerne tilsyneladende er noget forskellige. Men jeg kan forstå, at fru Lone Dybkjær er åben over for forhandlinger om de enkelte punkter, og det ser vi naturligvis frem til med forventning.

De radikales forslag om repræsentantskabet opfylder efter min opfattelse ikke ønsket om, at folketinget i tide får indsigt i de nye former for virksomhed. I hvilket omfang det

[Annelise Gotfredsen]

vil være muligt at få en konstruktion, som det er praktisk at arbejde med, vil vi naturligvis gerne diskutere i udvalget. Man må ikke glemme, at også med denne konstruktion vil det være muligt på et hvilket som helst tidspunkt for enhver her i folketinget at rejse spørgsmål om disse ting. Det forslag, som de radikale fremsætter her, tager ikke ganske brodden af det.

Lennart Larson (V):

Vi taler her om to sider af samme sag, men folketinget burde kun have behandlet ét forslag, for venstre er enig med det radikale venstre, når man i bemærkningerne til forslaget siger:

»Det radikale venstre er tilhænger af et offentligt engagement i energisektoren, således at en overordnet styring og planlægning kan foretages. Men partiet er modstander af rene statslige monopoldannelser i aktieselskabsform, som reelt er uden politisk indsende og kontrol (eller hvor denne på grund af strukturen er meget vanskelig). Selskaberne er i disse tilfælde ikke underkastet markedsvilkår, og det er derfor meget vanskeligt at gennemskue, om der er tale om en optimal funktion. På den anden side er aktieselskabsformen hensigtsmæssig for at sikre en fornuftig drift og hurtige beslutninger.

Lovforslaget er udformet med henblik på at tilgodese disse to ofte modsatrettede hensyn:

- hensynet til en effektiv parlamentarisk kontrol samt

- hensynet til nødvendigheden af at kunne optræde driftsøkonomisk rationelt.«

Hele grundopbygningen omkring aktieselskabet og principperne og bestyrelsens sammensætning er der ingen stor uenighed om, men forslaget om at afvige fra aktieselskabsloven kan efter venstres opfattelse ikke opfylde de to hensyn.

Regeringens forslag, som jeg var inde på sidst, er en stærk struktur, en struktur, som egentlig også skulle opfylde det radikale venstres målsætning. Jeg redegjorde for det i mit indlæg vedrørende regeringens lovforslag. Jeg vil gerne her redegøre for, hvorfor jeg ikke mener, at det radikale forslag er bæredygtigt.

Jeg vil gerne her nævne et eksempel, som nærmere kan belyse, hvad jeg mener. Det

radikale venstre opremser i sit lovforslag alle de mange love og aktstykker, som har været igennem folketinget for at få D.O.N.G.-koncernen til at fungere. Jeg er enig med det radikale venstre i, at disse beslutninger er taget fuldkommen uden sammenhæng.

Men man har glemt en væsentlig ting om D.O.N.G.s virksomhed, nemlig at man i statusrapporten i foråret kom til, at D.O.N.G. ikke kunne leve op til det grundlag, man havde, nemlig omkostningsprincippet, og derfor fik man indføjet – i en anden lov, men det berørte i høj grad D.O.N.G.s finansiering og hele D.O.N.G.s drift – at man fra omkostningsprincippet gik over til substitutionsprincippet. Man opgav altså selvfinansieringen. Man fik et stort roderi i relation til spørgsmålet om tilfældige oliepriser og statsafgifter, og man fik indføjet, at nu var det statskassen, der tog risikoen. Det gav en tyngende risiko for hele projektet. Jeg har læst, at hr. Poul Nielson har sagt, at det var noget, han lod sig presse til. Jeg beklager det, og jeg betragter det som noget af en panikhandling. Hr. Poul Nielson burde aldrig have ladet sig presse til dette.

Hele projektet gik igennem på baggrund af et meget minutøst oplæg, som viste, hvad der var af kapitalbehov for at få D.O.N.G.-projektet op at stå. I 1979-kroner var det noget med en 7–8 mia kr. Jeg har nu ladet folketingets energipolitiske udvalg få en beregning i relation til folketingets vedtagelse i foråret om substitutionsprincippet. Nu drejer det sig om nogle helt andre tal, nemlig et finansieringsbehov på op imod 45 mia kr. de første 12 år og et underskud på 35 mia kr. i samme periode. Det kan godt være, man siger: ja men dem får vi hjem år 2015, og hvis de og de forudsætninger holder, som det er beregnet på, så skal de nok komme hjem. Men de første store økonomiske risici, vi går ind i her, er folketingets ansvar alene.

Når man taler om ledelsesstrukturen med de regionale selskaber og det store D.O.N.G.-moderselskab og går ud og snakker med de regionale selskaber og siger: er det nu rimeligt? – så siger de regionale selskaber: det kan godt være, det ikke er det, men det har folketinget bestemt, altså er det befolkningens opfattelse. Det er også rigtigt, at her har folketinget grebet ind, og derfor må folketinget også tage det økonomiske ansvar, der er.

[Lennart Larson]

Regeringens forslag går den anden vej og peger alene på den sikre forbindelse, der skal være mellem folketinget og regeringen i relation til det ansvar, der foreligger – det har vi været inde på – så vi får en virkelig fast struktur som grundlag for de beslutninger, der skal til.

Med hensyn til forslaget om et repræsentantskab er der et par andre grunde, der gør, at jeg ikke kan gå ind for det.

For det første har dette repræsentantskab intet økonomisk ansvar. Det bliver altså et forum, hvor man kan diskutere en lang række problemer.

For det andet har repræsentanterne ikke stemmeret på generalforsamlingen. Det burde dog være det mindste, at det repræsentantskab, man har inde som mellemed, i hvert fald skulle have et økonomisk ansvar over for folketinget. Det kan det ikke få.

For det tredje har man sammensat repræsentantskabet – i hvert fald efter de forslag, som D.O.N.G. er kommet med – af forbrugerrepræsentanter, som ikke har noget ansvar for deres eget forbrug, men som repræsenterer skatteyderne, og af medarbejdere, som bliver trukket ind som gidsler. Man skal her lægge mærke til, at i alle danske forsynings-selskaber, offentligt ejede selskaber, har man netop passet på med at få det direkte ansvar placeret hos de bevilgende myndigheder og med ikke at trække medarbejderne ind i sådan et repræsentantskab. Dem får vi et glimrende samarbejde med på en helt anden måde.

Derfor kan vi altså ikke støtte tanken om dette repræsentantskab, men vi vil gerne tilsige et positivt udvalgsarbejde om D.O.N.G.s fremtidige struktur, således at den struktur kan blive stærk og opfylde begge lovforslagenes målsætning. Jeg vil sige til fru Lone Dybkjær, at jeg tror, vi sagtens kan blive enige om at finde sådan en stærk struktur.

Kalnæs (SF):

Vi finder i SF, at dette lovforslag fra det radikale venstre udmærket kan danne grundlag for en lovgivning for D.O.N.G. Vi finder ikke, at lovforslaget er ideelt, men i hvert fald bevarer det aktieselskabsformen for D.O.N.G., ikke bare formelt, sådan som regeringens forslag gør, men også reelt. Vi mener, at aktieselskabet D.O.N.G. med datter-

selskaber vil kunne fungere som aktieselskab, selv om vi gennemfører det radikale venstres forslag, og det vil måske endda være sådan, at de kan fungere bedre, efter at vi har gennemført dette forslag, når nu de politiske forhold og politiske meninger er, som de er i øjeblikket.

Det grundlæggende træk ved dette lovforslag er indførelsen af et repræsentantskab. Det er en mulighed, der er forudset i aktieselskabsloven, så det er ikke noget, der er lavet specielt til dette formål, men en helt normal ting. Jeg har egentlig ikke den store tiltro til repræsentantskabers virke. Jeg har nogle ret dårlige erfaringer, synes jeg selv, bl.a. fra min egen deltagelse i elværkers repræsentantskaber, men selvfølgelig afhænger repræsentantskabers funktion af, hvilke opgaver man tillægger dem, og hvem man vælger ind i dem, hvem der bliver medlem af de repræsentantskaber. I det foreliggende tilfælde tror jeg godt, det kan være hensigtsmæssigt at lave et repræsentantskab i forbindelse med D.O.N.G.s ledelse. Det vil kunne sikre, at der informeres om D.O.N.G., at der lægges planer for D.O.N.G.s fremtidige virksomhed, og at disse planer kommer frem til debat og eventuelt ændres – og det er noget helt afgørende.

Energiministeren mente, at der ikke kunne lægges tilstrækkelig faste retningslinier for D.O.N.G.s virksomhed ved hjælp af dette lovforslag. Jeg mener, det helt afhænger af, hvor stor vægt man lægger på de planer, som skal til behandling i repræsentantskabet, og som man også kan diskutere i folketingets udvalg og i folketinget og kan vedtage på generalforsamlinger i D.O.N.G. Vil man sikre sig et godt styringsinstrument, nogle faste rammer for D.O.N.G.s virksomhed, så drejer det sig om at lave nogle faste regler for disse planer for den fremtidige virksomhed.

Til gengæld må det være helt klart, at inden for disse planer kan D.O.N.G.s bestyrelse fungere og disponere uafhængigt, og det må selvfølgelig være på bestyrelsens eget ansvar, at den disponerer.

Der er lagt op til, at repræsentantskabets medlemmer også skal deltage i generalforsamlinger i D.O.N.G., og det synes jeg også er væsentligt. Herved sikres det, at der kommer information, og der sikres en rimelig planlægning af disse generalforsamlinger med rimelig varsling og afvikling. Det synes

[Kalmæs]

vi er en vigtig ting, ikke mindst på baggrund af de erfaringer, man tidligere har haft.

Vi mener i SF, at dette lovforslag udmærket kan danne grundlag for en lovgivning for D.O.N.G., og vi vil arbejde for, at noget sådant kan ske i udvalget.

Maisted (FP):

Karakteren af det radikale venstres lovforslag bliver jo tydelig, når man hører den omfavnelse, det bliver udsat for fra socialdemokratiets og SFs side – måske også fra VS' lidt senere. Den viser klart og tydeligt, at de regner med, at det er et gidsellovforslag. De mennesker, der kommer til at sidde i det repræsentantskab, får reelt overhovedet ikke nogen indflydelse på, hvordan virksomheden bliver drevet fremover. Den skal nok styre sig selv.

Man kan også se, hvordan bestyrelsen er sammensat. Den varetager i hvert fald ikke den danske borgers interesser. Jeg kunne selvfølgelig godt gentage hele det indlæg, jeg holdt i forbindelse med det forrige lovforslag, men det skal jeg spare fru Lone Dybkjær for. Jeg kunne forstå på hende før, at hun ikke rigtig kunne tåle, at fremskridtpartiet forsøgte at forsvare de danske skatteydernes interesser og de danske borgeres demokratiske rettigheder med hensyn til fuld indsigt i, hvad deres midler skal bruges til.

Også her får vi at vide, at man prøver på at tilgodese to ofte modsatrettede hensyn. Det kan ikke lade sig gøre. Der er kun ét hensyn at tage, og det er den danske borgers ret til at få at vide, hvad hans midler bliver brugt til. Det er det eneste hensyn, og det er det, vi alle sammen burde være valgt herind for at varetage.

Den eneste mulighed for, at folketinget har 100 pct. kontrol over, hvad der sker med skatteydernes midler, er, at dette statselskab kommer på finansloven. Så er det sådan set ligegyldigt hvilken paragraf, det er ren teknik.

Men jeg kan godt se, at regeringen er ved at blive sat noget i klemme i denne sag. Det kunne være morsomt at få at vide, om man agter at vælte regeringen på en sådan sag fra radikal side.

Waldorff (VS):

Det forslag, som de radikale her er kommet med, er i hvert fald betydelig bedre end regeringens forslag. Selv om vi i og for sig ikke har været særlig udfarende med hensyn til denne snak om parlamentarisk kontrol med D.O.N.G. – fordi vi mener, det er noget andet end det, det reelt handler om – så mener jeg sådan set godt, man kan sige, at det radikale forslag repræsenterer den type af parlamentarisk kontrol, som jeg mener er nødvendig. Det handler om at kunne følge og diskutere rammerne for D.O.N.G.s virksomhed og planerne for D.O.N.G.s virksomhed og mindre om mere detaljeret at følge, kontrollere og administrere de daglige beslutninger i D.O.N.G.s ledelse og i D.O.N.G.-selskaberne.

Vi synes også, at konstruktionen med et repræsentantskab – netop til den form for parlamentarisk kontrol – er en meget rimelig idé. Vi forudser, at repræsentantskabets opgave – ud over selvfølgelig at følge med i, hvad der i almindelighed sker i D.O.N.G. – specielt er at diskutere D.O.N.G.s planlægning. Her kunne jeg godt se en fidus i, hvis man i forbindelse med repræsentantskabet og dets arbejdsopgaver tog den idé med, som er kommet i D.O.N.G.s mindretalsudtalelse i forbindelse med lovgivningen, om at lave en 3 års rullende planlægning. Det mener jeg faktisk ville være noget af det, der muliggjorde, at D.O.N.G. vidste, ikke bare hvad de politiske holdninger er lige præcis til en godkendt plan, men også, hvad man skal bygge op efter i de kommende år.

Det er i hvert fald givet, at noget af det, der vil forhindre en ordentlig og effektiv planlægning i D.O.N.G., er, hvis man hele tiden skal sidde og vogte på skiftende politiske flertal eller bare et regeringsskifte, som betyder – det synes jeg allerede vi har konstateret – en daglig vogten over administrationen af D.O.N.G., som, uden at den nødvendigvis har et politisk flertal bag sig, kan gøres på en sådan måde, at det spænder ben for de projekter, der arbejdes med i D.O.N.G. Det er, hvad jeg reelt mener vi så omkring forsøget på at lave et distributionselskab. Der var ikke konstateret et politisk flertal imod, at D.O.N.G. gik ind i et sådant selskab; det blev blokeret udelukkende i kraft af den enestående placering, energiministeren havde som den, der bare kunne sige

[Waldorff]

nej – og så bagefter forsøge at forhindre, at der kom et flertal imod ham.

Det er sådan nogle ting, der ville kunne undgås ved, at et repræsentantskab – og i anden omgang folketinget som politisk instans – vurderer D.O.N.G.s udvikling på lidt længere sigt. Det synes vi er en rimelig konstruktion.

I forlængelse af det mener jeg også ligger, at vi sådan set foretrækker en sammensætning af bestyrelsen som den, de radikale har foreslået – og ikke den, som hr. Poul Nielson siger at man vil være forstående over for, hvis det er nødvendigt for at få regeringen med. Jeg synes, det er bedre med den, de radikale har foreslået.

Nu kan man jo tælle et flertal for det radikale forslag. På den baggrund synes jeg egentlig, det kunne være interessant at høre, om de radikale er interesserede i at få vedtaget deres forslag. For efter den debat, som allerede er startet, inden forslaget er kommet til første behandling – jeg tænker på Information i dag – ser det ud til, men det kan vi måske få at vide om lidt, at de radikale allerede nu er klar til at give køb på vigtige punkter i forslaget. Her tænker jeg bl.a. på bestyrelsens sammensætning, som man kan få igennem i den form, de radikale selv har foreslået, hvis man ønsker det.

Jeg tænker også på, at fru Lone Dybkjær i dag har sagt, at regeringens forslag om specielt at stikke et dræn ind og hente penge ud – og derved i virkeligheden forhindre den langsigtede planlægning og opbygning, som repræsentantskabet netop skulle gå ind i – er noget, de radikale heller ikke er fremmede over for.

Efter sådanne udtalelser kan man godt få det lidt underligt og spørge: ja men hvad er det egentlig, vi diskuterer? Er det i virkeligheden et spil imellem de radikale og regeringen, som handler om, at selvfølgelig skal hver tilgodeses lidt i den offentlige debat, men man skal nok finde ud af det til sidst?

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti anerkender, at de radikale her har udformet deres tanker om den parlamentariske kontrol.

Det er rigtigt, som det tidligere er fremført, at vi sammen med de radikale har prøvet på at finde frem til nogle løsninger, men

hr. Poul Nielson har nu ikke ganske ret i, at vi sidste år var så ganske enige netop om det med repræsentantskabsløsningen. Det var netop en af de ting, som for os i kristeligt folkeparti ikke gjorde det ganske klart, at folketinget fik den fornødne parlamentariske kontrol gennem et repræsentantskab. Det var en af de væsentlige ting, der skulle forhandles yderligere, inden et eventuelt lovforslag kom frem, inden man kunne finde frem til den endelige form. Men rigtigt er det, at vi var enige i, at den parlamentariske kontrol skulle vi have gennemført.

Det er også her, uenighederne – eller skal vi sige nuancerne – mellem det radikale synspunkt, som det foreligger her i forslaget, og kristeligt folkeparti kommer frem. Just den foreslåede § 4 om bestyrelsen og § 5 om repræsentantskabets sammensætning er vi ikke enige i. Vi mener ikke, det er nok til at få den fornødne kontrol med hele D.O.N.G.-problematikken. Jeg vil ikke gå ind i enkelthederne om det, for det er der ingen grund til, det vil vi alle sammen kunne læse os til, og vi har også hørt en del om det allerede nu. Jeg vil dog sige, at vi ser det som noget positivt, at det radikale forslag er fremsat, og vi synes også, at det må gå med ind i den fortsatte debat og drøftelse af, hvordan vi finder den endelige løsning. Sammen med det, som regeringen i dag har fremlagt, er vi sikre på, at man her finder en løsning, som er rimelig, og som kan samle et flertal.

Lone Dybkjær (RV):

Som jeg sagde allerede under behandlingen af energiministerens forslag, mener jeg, at hvis man vælger aktieselskabsformen, så er der tre hovedpunkter, man skal tilgodese. Det ene er forholdet mellem ministeren og folketinget, det andet er forholdet mellem eneaktionæren og bestyrelsen, og endelig drejer det sig om at få fastlagt de overordnede rammer, også i relation til et folketingsflertal.

Jeg sagde også på det tidspunkt, at det første punkt, nemlig forholdet mellem ministeren og folketinget, nok var klarere i ministerens forslag end i mit, men til gengæld mente jeg – det synes jeg også debatten har bekræftet – at mit forslag er bedre, når det drejer sig om at bevare selskabets handlefri-

[Lone Dybkjær]

hed, altså få fastlagt nogle hensigtsmæssige rammer for den daglige virksomhed og nok også for forholdet mellem eneaktionæren og bestyrelsen.

Det er bl.a., fordi vi har et ekstra led indskudt. Vi mener, det er vigtigt at have et sådant repræsentantskab, fordi det giver helt andre forhold med hensyn til selskabets ledelsesform. Bl.a. er det nødvendigt, at bestyrelsen argumenterer over for repræsentantskabet. Repræsentantskabet overværer generalforsamlingen ifølge vores forslag og dermed også de instrukser og beføjelser og udnævnelser osv., som eneaktionæren via generalforsamlingen udøver. Jeg mener, at det dermed bliver klarere, hvad eneaktionæren skal blande sig i, og hvad eneaktionæren ikke skal blande sig i.

I debatten har der mest været fremdraget en række af de politiske kontroverser, men som jeg allerede var inde på ved behandlingen af det foregående forslag, er der en hel del, som ikke bliver drøftet, og blandt det mener jeg er: hvordan udøves selskabets daglige virksomhed rent faktisk, ikke bare internt, men også eksternt over for andre selskaber og over for andre offentlige myndigheder? Vi må sige, at på mange punkter er det statsejede aktieselskab den bedste af alle verdener, fordi det både har fordelene ved at have aktieselskabskarakteren og samtidig har fordelene ved at være en slags offentlig instans. Men netop i den forbindelse er det nødvendigt, at der er ret meget indseende med, hvordan man håndterer tingene.

Hr. Waldorff spørger: hvad er det egentlig for et forslag, vi diskuterer? Jeg skal vende tilbage til det, men jeg vil allerede nu sige til hr. Waldorff – hvis hr. Waldorff i øvrigt hørte efter – at på et enkelt punkt med hensyn til repræsentantskabet har jeg faktisk en tilføjelse. Vi mener, at det bør være mennesker, der har særlig interesse for miljøet, der bør vælges ind i repræsentantskabet, sådan at man – i højere grad end det nok hidtil har været tilfældet – kan tilgodese miljøhensyn. Selv om jeg i og for sig stort set mener, at D.O.N.G. frem til nu har kørt en rimelig miljøvenlig linje, mener vi faktisk, er her bør der måske ske en ændring i repræsentantskabet. I øvrigt skal jeg vende tilbage til bemærkningerne til hr. Waldorff om lidt.

Jeg har allerede offentligt erklæret, at jeg synes, man kan diskutere – det er også en

bemærkning til hr. Waldorff – om bestyrelsen alene bør vælges af eneaktionæren og medarbejderrepræsentanterne eller repræsentantskabet også skal ind her. Jeg har været åben over for den argumentation, der har været om det spørgsmål, med henblik på ansvarsfordelingen. Det er grunden til, at jeg har sagt, at det bør man forhandle om.

Jeg vil godt sige til energiministeren, at jeg vil fortsat have en åben holdning til, at man kan prøve på at finde frem til et bredt flertal for denne lovgivning. Det håber jeg også energiministeren vil have, for ellers tror jeg, det bliver svært at finde det brede flertal.

Det er klart, at man i forbindelse med udvalgsarbejdet bør prøve at skabe klarhed over retningslinjerne og kontrollen. Det bør selvfølgelig ikke være sådan, at selskabet selv tilrettelægger det. Vi har i vores forslag nævnt, at man bør redegøre for virksomheden, og jeg mener også, at det forslag, der er kommet frem om en rullende planlægning, bør indgå, sådan at man har nogle 3 års planer. Uden det kan et selskab med de opgaver, det har, ikke disponere. Det er da spørgsmål, der også vil kunne drøftes i folketingets energipolitiske udvalg.

Jeg er selvfølgelig uenig med energiministeren i, at et repræsentantskab vil kunne blokere for virksomheden. Jeg tror, at et repræsentantskab vil muliggøre en mere hensigtsmæssig diskussion om virksomheden end den, vi har i dag. Jeg synes i og for sig, at ministerens konstruktion godt nok afklarer forholdet til folketinget, idet der er mere, der skal lægges frem her, men den ændrer i og for sig ikke meget på dagens situation. Ministeren vil stadig væk have meget store beføjelser, hvad ministeren også skal have, når han skal have ansvaret, men det skal udøves på en anden måde end i dag, og det synes jeg ikke ministerens forslag løser.

Jeg er i den efterhånden lidt sjældne situation, at jeg kan takke den socialdemokratiske ordfører for tilslutning til forslaget. Jeg er glad for socialdemokratiets positive holdning. Det er fuldstændig korrekt, når hr. Poul Nielson siger, at det selvfølgelig skyldes, at vi allerede på et tidligere tidspunkt har forhandlet om nogle af disse tanker. Vi bør diskutere repræsentantskabets indvalg i bestyrelsen. Jeg forstod også hr. Poul Nielson sådan, at han mente, det var relevante argumenter, der var kommet frem om an-

[Lone Dybkjær]

svarsplaceringen, og at den måske kunne blive uklar, hvis man havde repræsentantskabet inde i billedet.

Til hr. Lennart Larson vil jeg bare sige, at dette repræsentanskab jo fungerer inden for aktieselskabslovens rammer. Det er, som om det er blevet overset i debatten, og derfor er de argumenter, hr. Lennart Larson tager frem, argumenter, der kan anvendes i en hvilken som helst aktieselskabssammenhæng, hvor man dog ikke er ude for en forflygtigelse af ansvaret. Der findes andre selskaber, der kører med et repræsentantskab. Det er netop derfor, vi har taget det som udgangspunkt, det er jo ikke vores opfindelse, det står klart i aktieselskabsloven.

Jeg skal også sige tak til hr. Kalnæs for de positive bemærkninger til lovforslaget og for hr. Kalnæs' bemærkning om, at selskabet endda ved dette forslag kunne komme til at fungere bedre, end det gør i dag; det har da været udgangspunktet for arbejdet.

Til hr. Maisted kan man jo kun sige, at det er klar tale. Vi er ikke enige om måden at håndtere en virksomhed af denne art på, og det tror jeg såmænd ikke vi når synderlig videre med i en diskussion.

Jeg er sådan set enig med hr. Waldorff i det med de tre års rullende planlægning. Jeg synes, det er vigtigt, at vi får en diskussion i gang om det, sådan at der kan komme en fornuftig disposition for D.O.N.G.s virksomhed. Nu har jeg beklageligvis kun lige løbet igennem, hvad der står i Information, så jeg er ikke helt klar over, hvad det egentlig er, vi diskuterer, når det radikale venstre kan give køb på spørgsmålet om valg af repræsentanter til bestyrelsen.

Det eneste, jeg har sagt, er, at vi kan forhandle om det. Når jeg synes, det er rimeligt at forhandle om det, er det, fordi man har påpeget, at hvis der bliver valg fra repræsentantskabet til bestyrelsen, kan det forflygtige ansvaret hos bestyrelsen og energiministeren. Det mener jeg ikke er hensigtsmæssigt, og derfor synes jeg, vi skal diskutere nøje, om forslaget i denne form kan fungere eller det vil indebære en ansvarsforflygtigelse. Hvis det vil det, mener jeg, at det bør ændres på dette punkt.

Så er der spørgsmålet om drænet ind i DORAS-selskabet, som vi også diskuterer. I virkeligheden synes jeg, at det bliver et spørgsmål om at tage noget det ene sted og

give noget det andet sted. Hvis vi alle sammen accepterer, at der skal være tre års rullende planlægning, og at vigtige, overordnede beslutninger under alle omstændigheder skal have en parlamentarisk dækning, indebærer det naturligvis også, at man klarlægger finansieringen. Om man så skal kræve en afgift og derefter i øvrigt giver midler til en nøjere specificeret virksomhed eller de skal blive stående i virksomheden, mener jeg altså ikke er så fuldstændig afgørende for det videre forløb.

(Kort bemærkning).

Lennart Larson (V):

Jeg vil gerne sige til fru Lone Dybkjær, at det er da rigtigt, at repræsentantskab eksisterer i alle aktieselskaber, men som en lige linje mellem generalforsamlingen og bestyrelsen og i mange tilfælde for at få mindretaksaktionærer ind.

I det øjeblik det bliver et ansvarligt repræsentantskab, som er afhængigt af generalforsamlingens beslutninger, er det en helt anden sag, men dette repræsentantskab er et vedhæng til nogen, der ikke har noget økonomisk ansvar, ikke har noget ansvar, men som bare skal diskutere og indstille. Hvis det var det andet, kunne vi begynde at snakke om det.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg tror fortsat, at hr. Lennart Larson har misforstået noget. Det er sådan set fuldstændig i overensstemmelse med aktieselskabsloven. I øvrigt opfatter jeg det som et spørgsmål, vi må snakke videre om i udvalget. Det er nok ikke egnet til en meget detaljeret diskussion her.

Energiministeren (Enggaard):

Jeg vil gerne knytte den bemærkning til tanken om repræsentantskab, at det er rigtigt, at den hører hjemme i aktieselskabslovgivningen, men hvis man går en lille smule ind i aktieselskabslovgivningens forudsætninger, herunder det, der har ligget til grund for lovgivningen, vil man se, at netop denne tanke er kommet som et udtryk for, at det i selskaber med en meget vidtstrakt aktionærkreds kunne være rimeligt at have et organ, hvor

[Energiministeren]

man kunne finde en sådan repræsentation og få et talerør. Derfor vil jeg sige, at umiddelbart betragtet er aktionærkredsen i D.O.N.G. jo ikke særlig vidtstrakt, men det kan naturligvis fortolkes, hvis man lægger hele samfundet ind i det. Det er jeg fuldstændig klar over. Men jeg advarer kun imod at knytte alt for stærke formelle betragtninger til aktieselskabslovgivningen, for motiverne til netop muligheden for at have et repræsentantskab i aktieselskaber er ikke sammenfaldende med de faktiske forhold i dette selskab.

Det siger sig selv, at repræsentantskabstanken spiller en alvorlig rolle for regeringen, i det øjeblik man lader repræsentantskabet vælge en tredjedel af bestyrelsen – vidende, at en anden tredjedel af bestyrelsen udgøres af medarbejderrepræsentanterne, som selv sagt har en interesse i, at selskabets funktioner udvikles. Det ville være unaturligt andet.

Det vil sige, at man kommer ud i det, som jeg har betegnet som et styringsmæssigt tomrum eller noget, der kan betinge en konflikt imellem selskabets ledelse og folketingets flertal. Jeg synes, vi skal undgå konfliktsituationer og skabe så høj en grad af sikkerhed omkring ledelsen af selskabet som muligt og så høj en grad af overensstemmelse mellem de beslutninger, som træffes i selskabets ledelse, og det flertal, som eksisterer i det høje ting.

Det tror jeg også vi kan, når vi arbejder videre med tingene, for de grundlæggende synspunkter er til syvende og sidst nok ikke så forfærdelig forskellige. Jeg ser her væk fra de synspunkter, som er tilkendegivet af hr. Waldorff og i nogen grad af hr. Kalnæs, som jo næppe fuldstændig deler opfattelsen af, at et sådant selskab på en række felter skal være begrænset af det, som der er parlamentarisk tilslutning til her. Det kan jeg ikke fuldt ud lodde, men det gør mig altid lidt ked af det, når der fra VS' side er en så fuldtoneende tilslutning til et forslag som den, vi har set her. Jeg får den tanke, at der måske alligevel er nogle andre principper end dem, vi normalt er tilhængere af her.

Poul Nielson (S):

Det sidste har jeg selvfølgelig også tænkt lidt over, men da det er et radikalt forslag, og da det er de radikales tidligere leder, som meget præcist har sagt, at det, det drejer sig

om, ikke er, hvem man samarbejder med, men hvad man samarbejder om, så er der nok ingen grund til at have nogen form for kvababbelse, skulle jeg mene.

Netop det med aktionærkredsen, som energiministerne er inde på, og repræsentantskabet svarede energiministerne sådan set ganske udmærket på, fordi man i snæver forstand kan sige, at det kun er ministeren, der er aktionær. Men en mere vidtstrakt aktionærkreds i en lidt blødere betydning af ordet kan man jo ikke tænke sig end det danske folk. Spørgsmålet er, på hvilken måde vi ønsker organiseret aktionærindflydelsen, og dér har de radikale altså fundet en formel om – vi har også tidligere hjulpet dem i den retning – at ministeren skal kigges over skulderen under udøvelsen af sin aktionærmyndighed.

Det er forkert, når fru Lone Dybkjær siger, at spørgsmålet om sugerøret i DORAS bare drejer sig om at tage noget fra det ene sted og give til det andet sted. Det er meget mere. Det drejer sig om at fjerne incitamentet hos selskabets ledelse og medarbejdere til at være resultatorienterede i hele den kommercielle udvikling af foretagendet. Lige så snart der kommer et overskud et eller andet sted, er det haps, ned i kasse 1. På det grundlag får man ikke en egentlig kommerciel, effektiv tankegang til at præge selskabets aktiviteter. Det kan man gøre, når man kan gøre ligesom alle andre forretningsforetagender ved på et tidspunkt at vise et regulært overskud, aktionæren kan tage med sig hjem.

Til fru Lone Dybkjær til sidst. For at der ikke skal være misforståelser, vil vores positive indstilling til det radikale lovforslag ikke kunne opretholdes, hvis fru Lone Dybkjær forestiller sig, som der blev lagt lidt op til, at ministerens forslag er bedre med hensyn til relationen til folketinget, mens det radikale er bedre, når det er aktionærbestyrelsessagen, det drejer sig om. Så kan vi lægge de to ting sammen, og så får vi den brede løsning, men den har vi ikke. Som jeg sagde først, kan vi kun få den brede løsning, hvis regeringen stemmer for de radikales forslag, sådan som det foreligger. Hvis regeringen også vil være med til det, vi måske vil være med til, hvis de radikale ønsker det – at modificere bestyrelseselementet lidt – er det i orden for vores vedkommende. Men det er dér, det ligger, og anderledes kommer det ikke til at ligge.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det energipolitiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 39:

Forslag til folketingsbeslutning om udbygning af kraftvarmekapaciteten i hovedstadsområdet.

Af Riishøj (SF) m. fl.
(Fremsat 12/1 83).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Energiministeren (Enggaard):

En gennemførelse af beslutningsforslaget indebærer en opfordring til mig om at fastlægge udbygningen af kraftvarmeforsyningen i hovedstadsområdet efter bestemte retningslinjer. Lad mig derfor først præcisere, hvilke beføjelser jeg har efter den gældende lovgivning.

Elforsyningsloven giver mig alene bemyndigelse til at godkende bevillingshavernes beslutninger om etablering af en ny kraftværkskapacitet m.v. eller ændring af eksisterende anlæg. Jeg har ikke mulighed for på forhånd at bestemme størrelse, placering m.v. af udbygninger. Planlægningen og beslutningerne foretages alene af elselskaberne, som har ansvaret for sikring af forsyningen. Muligheden for at anvende godkendelsesbeføjelsen negativt ved at meddele elselskaberne, at kun udbygninger med givne størrelser, placeringer m.v. vil blive godkendt, anser jeg ikke for hensigtsmæssig. En sådan fremgangsmåde sikrer ikke, at en sådan beslut-

ning rent faktisk kan blive gennemført af bevillingshaverne.

Jeg vil i den forbindelse understrege, at det er erkendt, at varmeforsyningslovens § 1, hvorefter den mest samfundsøkonomiske anvendelse af energi til bygnings opvarmning og forsyning med varmt vand skal fremmes, ikke giver juridisk grundlag for at tilsidesætte en beslutning truffet af Elkrafts bestyrelse med det formål at gennemføre en anden beslutning om udbygning med kraftvarmeværker.

Gennemførelsen af en anden beslutning end den, bevillingshaverne kan nå frem til, kan kun lade sig gøre ved lovgivning. Dette må jeg imidlertid advare imod, da en adskillelse af det besluttende ansvar og ansvaret for anlæg og drift er uholdbar. En gennemtvungelse her i folketinget af en beslutning, som det derefter ville være op til forsyningselskaber og kommuner at have det videre ansvar for, vil efter min bedste overbevisning ikke være nogen garanti for opnåelse af den bedste løsning eller blot en rimelig løsning.

Spørgsmålet om kraftvarmeforsyning i hovedstadsområdet har været nøje vurderet i en arbejdsgruppe nedsat af energiministeriet. I arbejdsgruppen var der enighed om, at der er god økonomi i at sigte imod, at der etableres et sammenhængende transmissionsnet for kraftvarme i hovedstadsområdet. Arbejdsgruppen har opgjort behovet for tilvækst i kraftvarmeeffekt i hovedstadsområdet til omkring 1.000 megajoules svarende til ca. 700 MW eleffekt. Heri er der taget hensyn til de konstaterede og forventede reduktioner i varmebehovet. Det er dog ikke usandsynligt, at varmemarkedet som følge af fortsatte energibesparelser vil blive yderligere reduceret. Jeg kan bekræfte, at kommunerne har foretaget mindre reduktioner i varmebehovet i forhold til arbejdsgruppens grundlag.

Det samlede behov for tilvækst i kraftvarmeeffekt i hovedstadsområdet på 700 MW svarer til en udbygning med 3 blokke à 235 MW eleffekt. Med Elkrafts beslutning om bygning af 2 blokke på 235 MW hver vil der således være mulighed for at tage stilling til eventuel yderligere udbygning i lyset af den fremtidige udvikling i el- og varmebehovet.

Med de foreliggende elprognoser vil der omkring eller umiddelbart efter 1990 være behov for ny elproduktionskapacitet. Selv om dette behov først skulle opstå på et lidt